Gemeente Amsterdam



Voordracht voor de College vergadering van 03 september 2024

Portefeuille: Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit (32)
Agendapunt: B1

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

**Onderwerp**

Instemmen met de deelname van de gemeente Amsterdam aan de City Deal Tijdloze Grachten

**Het college van burgemeester en wethouders besluit**

1. Kennis te nemen van City Deal Tijdloze Grachten (bijlage 1 en 2):
    1. Met de ondertekening van de overeenkomst City Deal Tijdloze grachten committeren gemeenten, rijksoverheid, andere overheden en maatschappelijke partners zich hieraan.
    2. De City Deal heeft een looptijd van 4 jaar.
2. In te stemmen met de deelname van de gemeente Amsterdam aan de City Deal Tijdloze Grachten.

3. De locoburgemeester te verzoeken om de directeur van het Programma Bruggen en Kademuren Bart Ypma te machtigen (bijlage 3) om de City Deal Tijdloze Grachten namens de gemeente te ondertekenen.

**Kernboodschap**

Het college van B en W besluit deel te nemen aan de City Deal Tijdloze Grachten. We versterken hiermee de samenwerking tussen steden, rijksoverheid, kennisinstellingen en maatschappelijke partners om de historische binnensteden met grachten leefbaar en aantrekkelijk te houden. Door kennis te delen, te innoveren en op te schalen werken we aan een brede gezamenlijke aanpak, waarbij ook de synergie met andere stedelijke transitieopgaven als klimaatadaptatie, circulaire en energietransitie, veranderende mobiliteit, biodiversiteit, leefbaarheid en inrichting van de ondergrond onderdeel is.

**Bestuurlijke achtergrond**

Op 20 december heeft het college van B en W ingestemd met het Actieplan bruggen en kademuren 2023-2026: Gefundeerd herstellen. In het actieplan staat het voornemen:

*Onder andere in de samenwerking met onze contractpartners en kennisinstellingen richten we ons op leren, doorontwikkelen en kostenverla-ging. En samen met gemeentelijke partners kijken we hoe we als opgave synergie kunnen bereiken met andere ambities en beleid, zoals circulariteit, bouwlogistiek en sociale impact voor de Amster-dammers, zolang dit het werk wat we te doen hebben, maakbaar houdt.*

Op 9 mei 2023 heeft in Utrecht, initiatiefnemer van de Deal, een bestuurlijke bijeenkomst plaatsgevonden, waar wethouder Van der Horst de intentie heeft uitgesproken om bij deze City Deal Tijdloze Gracht aan te sluiten.

Op 14 november 2023 is de Raad met de voortgangsbrief Bruggen en Kademuren over de deelname

van Amsterdam aan deze City Deal geïnformeerd. De dealtekst is nu af en klaar voor ondertekening.

**Bestuurlijke prioriteit**

Coalitieakkoord 2022-2026: We blijven investeren in het herstel van Kades en Bruggen

**Wettelijke grondslag**

**Artikel 160 Gemeentewet, lid 1**

a. Het college is in ieder geval bevoegd het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet de raad of de burgemeester hiermee is belast

d. Het college is in ieder geval bevoegd tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten.

**Artikel 171 Gemeentewet**

Lid 1 De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in en buiten rechte.

Lid 2 De burgemeester kan de in het eerste lid bedoelde vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.

**Onderbouwing besluit**

**Ad 1. Kennis te nemen van City Deal Tijdloze Grachten**

*Wat is een City Deal?*

Met de Agenda Stad hebben gemeenten, rijksoverheid en andere overheden met maatschappelijke partners en het bedrijvenleven zich sinds 2015 samen gecommitteerd aan het bevorderen van innovatie, leefbaarheid en economische groei in het Nederlandse en Europese steden-netwerk. Dit wordt onder andere gedaan door het sluiten van City Deals rond concrete, stedelijke transitie- en beheeropgaven. In een City Deal werken ambitieuze partners uit steden, publiek en privaat, samen met overheden aan nieuwe oplossingen, waarbij bestaande praktijken, processen en financieringsmodellen tegen het licht gehouden worden. Het is een bijzondere interbestuurlijke samenwerking tussen verschillende partijen die door middel van innovatie en experimenteren tot oplossingen voor deze opgaven probeert te komen.

*Aanleiding City Deal Tijdloze Grachten*

Veel gemeenten kennen schilderachtige, eeuwenoude grachten- en kadecomplexen (vaak onderdeel van het beschermd stadsgezicht of met een monumentale status) die een belangrijk onderdeel vormen van de landelijke waterinfrastructuur, de stedelijke watersystemen en de culturele en economische aantrekkelijkheid van ons land. Er zit echter ook een keerzijde aan onze historische grachtensystemen. Het achterstallig onderhoud van kademuren en bruggen dreigt de historische

binnensteden onveilig en onbereikbaar te maken. Daarnaast heeft klimaatverandering invloed op de leefbaarheid van die binnensteden en kunnen de grachtenstelsels juist een bijdrage leveren aan klimaatadaptatie. Ook worden de grachten, net als in het verleden, steeds meer gebruikt voor de stedelijke logistiek. De aanpassingen die het (toekomstige) gebruik vragen, kunnen op gespannen voet staan met het historische karakter, maar zijn noodzakelijk om onze steden leefbaar en aantrekkelijk te houden.

De omvang en bekostiging van deze renovatieopgave legt een grote druk op de financiële ruimte van de betrokken gemeenten. Uit onderzoek is gebleken dat steden met historisch areaal staan voor een renovatieopgave die € 10,5 miljard bedraagt. Daarnaast is samenwerking, kennisdeling, innovatie en opschaling noodzakelijk is om de opgave succesvol uit te voeren. Dit vereist een bredere gezamenlijke aanpak waarbij synergie met andere stedelijke transitieopgaven als klimaatadaptatie, circulaire transitie, energietransitie, veranderende mobiliteit, biodiversiteit, leefbaarheid en de inrichting van de ondergrond noodzakelijk is. In de City Deal Tijdloze Grachten committeren gemeenten, rijksoverheid en andere overheden zich met maatschappelijke partners en het bedrijfsleven om samen te werken, kennis te delen, te innoveren en op te schalen om "de ansichtkaart van Nederland – met onze eeuwenoude grachten" leefbaar en aantrekkelijk te houden.

*Doel van de City Deal en de deelnemers*

In deze City Deal werken steden, de rijksoverheid, kennisinstellingen en maatschappelijke partners samen aan het vinden van alternatieven voor onderhoud aan bruggen en kademuren én aan koppelkansen die focussen op toekomstbestendigheid en vergroening. De City Deal kent de volgende doelen:

- samenwerking aan de grootschalige renovatieopgave van de historische grachtenstelsels van binnensteden;
- uitbreiden van het landelijk netwerk met gemeentelijke partners voor het bevorderen van het onderling borgen, delen en leren van elkaars ervaringen;
- het gezamenlijk agenderen van de omvang van de opgave en het aanpakken van het bijbehorende financiële vraagstuk;
- het breder opschalen van succesvolle innovatietrajecten en het gezamenlijk aanpakken van nodige systeemveranderingen.

De volgende partijen hebben aangegeven mee te willen doen met deze City Deal:

- Ministeries van I&W, OCW en BZK
- De Rijksuitvoeringsorganisaties Rijkswaterstaat en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed
- Gemeenten Delft, Den Bosch, Den Haag, Dordrecht, Leiden, Utrecht en Amsterdam als koplopers.
- Gemeenten Den Helder, Edam-Volendam, Leeuwarden, Maassluis, Oudewater, Woerden en Zwolle als klankbordgroep.
- De kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties: het Topconsortium voor Kennis en Innovatie Bouw en Techniek, het Platform Binnenstedelijke Kademuren, het Kennisplatform CROW en het Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions (AMS).

Waarschijnlijk sluit het ministerie van EZK en LNV nog aan. Er worden nog gesprekken gevoerd met de gemeenten Amersfoort, Haarlem en Fryske Marren en de provincies Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland. Tot slot zal ook de Hogeschool Saxion zeer waarschijnlijk aansluiten omdat het van belang is dat gedane innovaties en nieuwe werkwijzen ook landen in onderwijs.

**Ad 2. In te stemmen met de deelname van de gemeente Amsterdam aan de City Deal Tijdloze Grachten.**

*Waarom wil Amsterdam meedoen?*

Amsterdam wil graag brengen. Amsterdam werd in 2018 verrast door een aantal incidenten op kademuren en heeft sindsdien fors geïnvesteerd in onderzoek, innovatie en herstel van kademuren en bruggen. De kennis die is opgedaan met het beoordelen van houtenpaalfunderingen en metselwerk, de risicobeoordeling op basis van nieuwe monitoring- en inspectietechnieken en de areaalbenadering wil Amsterdam breed delen. Onderdelen van deze kennis zijn waarschijnlijk voor andere steden ook bruikbaar, en kunnen mogelijk onderdeel worden van landelijk beleid.

Maar Amsterdam wil ook halen. De City Deal biedt de mogelijkheid om met andere steden de ontwikkelde werkwijzen, beoordelingsmethodieken, monitoring en inspectietechnieken te testen in andere steden, om zo tot nieuwe landelijke standaarden te komen. Dit maakt de Amsterdamse ontwikkelingen duurzamer en robuuster en maakt inkoop van technieken en werkmethoden meer gangbaar en daardoor wellicht goedkoper. Om innovaties echt te implementeren is opschaling erg belangrijk. Verder zoekt Amsterdam pilotlocaties en partners in de nog lopende onderzoek en innovatietrajecten. En tot slot de uitwisseling van de kennis en ervaringen van andere steden en de uitvoeringsorganisaties van het Rijk.

*Juridische context*

De ondertekenaars verplichten zich tot deelname aan de samenwerking, het kennis uitwisselen en tot een financiële bijdrage (€ 12.500 per jaar, 4 jaar lang). Nakoming van de overeenkomst City deal Tijdloze Grachten is niet in rechte afdwingbaar.

**Participatie**

De dealtekst is in samenwerking met andere deelnemende overheden tot stand gekomen.

**Financiële onderbouwing**

De kosten van de organisatie rondom de uitvoering door de City deal bedragen tussen de €200.000 en €250.000, exclusief de bijdrage in diensten en mensen door de ministeries BZK (Agenda Stad), I&W, OCW, de gemeenten Utrecht en Amsterdam en door kennisinstellingen AMS en CROW.

Kosten voor de City deal worden gedekt door een financiële bijdrage van €105.000 door het rijk, €20.000 door Platform Binnenstedelijke Kademuren, € 35.000 door Topconsortium voor Kennis en

Innovatie ((topsector bouw en techniek) en €12.500 door de deelnemende gemeenten.

De gemeente Amsterdam draagt de komende vier jaar jaarlijks € 12.500 bij aan de City Deal Tijdeloze Gracht, dit wordt gedekt door het budget van het programma Bruggen en Kademuren

**Communicatie**

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente: Na ondertekening wordt een persbericht verstuurd

**Documenten**

| Registratienr. | Naam |
|---|---|
| AD2024-044454 | College van B&W Voordracht (pdf) |
| AD2024-050990 | Bijlage 2 Praatplaat City Deal Tijdloze Grachten.pdf (pdf) |
| AD2024-050991 | Bijlage 3 - Machtiging directeur PBK City Deal Tijdloze Grachten.pdf (pdf) |
| AD2024-050992 | Bijlage 1 Dealtekst City Deal Tijdloze Grachten.pdf (pdf) |
| AD2024-050993 | Advies (pdf) |
| AD2024-052570 | B - 01 getekende machtiging VN2024-010381.pdf (pdf) |

**Besluit college van burgemeester en wethouders**

Conform besloten